په پیغمبرانو ایمان

معنی،
دلایل
او غوښتنې ئې

AghaLibrary.com

حکمتیار

پر پیغمبرانو ایمان

معنی،

دلائل

او غوښتنې يې

حکمتیار

For More Books; Visit: www.AghaLibrary.com

فهرست

عنوان **صفحه**

د ناشر مقدمه .... أ
په پیغمبرانو ایمان ۱
په پیغمبرانو د ایمان معنی ۱
په پیغمبرانو د ایمان غوښتني.. ۳۵
توقیر او تعظیم:.. ۳۵
ژوره مینه: ۳۸
کامل اطاعت: ۴۰
د استهداء لپاره پیغمبر ته رجوع: ۴۲
حکمیت:... ۴۵
هدف او تګلاره د پیغمبر په متابعت کي ټاکل: ۴۶

For More Books; Visit: www.AghaLibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

د ناشر مقدمه

د الله تعالی د پېرزوینو ممنون یو چي موږ ته ئې د یوه بل ښکلي او په زړه پوري کتاب د خپرولو توفیق راکړ، دا کتاب د هغو درسونو د لړۍ یوه برخه ده چي ورور حکمتیار د اردوی سپاهیان رضاکار اسلام په تربیتي غونډو کي رضاکارانو ته درلودل او په ۱۳۶۹هـ ش کال کي د کتاب په بڼه کي ترتیب او چاپ شوی، بیا د ځینو عربو وروڼو په غوښتنه، په عربي ترجمه او په کافي شمېر کي خپور شوی، دا کتاب په پیغمبرانو د ایمان معنی، غوښتني او هغه دلایل وړاندي کوي چي انسان ولي پیغمبرانو ته اړ دئ، د دې درسونو دا لړۍ د لاندي پنځو کتابونو په بڼه کي خپره شوې:

۱. په الله تعالی ایمان، معنی، دلایل او غوښتني ئې.
۲. په آخرت ایمان، معنی، دلایل او غوښتني ئې.
۳. په پیغمبرانو ایمان، معنی، دلایل او غوښتني ئې.
۴. په کتابونو ایمان، معنی، دلایل او غوښتني ئې.
۵. په ملائکو او قضا او قدر ایمان، معنی، دلایل او غوښتني ئې.

د دغو اساسي مسایلو اهمیت ته په پام سره مو دا غوره وګڼله چي یو ځل بیا ئې خپل خدای پال او په دین مین ولس ته وړاندي کړو، هغو

باایمانو ځوانانو ته چي د غربي استعمار د فکري يرغل په ضد ئې د مبارزې سنګر تود ساتلی او غواړي د ايمان په حقيقت پوه شي، نورو ته ئې وښيي، خپل فردي او اجتماعي ژوند د ايمان په رڼا کي او د خپل رب د لارښوونو مطابق تنظيم کړي، او په آزاد او خپلواک افغانستان کي د اسلام پرتمين بيرغ رپانده وګوري، د دې کتابونو د ژوري او دقيقي مطالعې بلنه ورکوو، دعاء کوو چي الله تعالی موږ په دنيا او آخرت کي د هغو توريالیو مبارزينو په صف کي محسوب کړي چي له الله تعالی پرته بل چا ته سر نه ټيټوي، له بل چا طمعه او وېره نه لري، د خپل رب رضا لټوي او دې سپېڅلي هدف ته د رسېدو په لار کي هري قربانۍ ته چمتو دي.

اللهم اهدنا الصراط المستقيم

بسم الله الرحمن الرحيم

پر پیغمبرانو ایمان

دا موضوع به تر دې دريو عنوانونو لاندي څېړو:

- پر پيغمبرانو د ايمان معنی.
- د پيغمبر بعثت او لېږني ته د انسان ضرورت.
- او په پيغمبرانو د ايمان غوښتني.

په پيغمبرانو د ايمان معنی

پ پيغمبرانو باندي د ايمان معنی دا ده چي الله جل شأنه د زمانې په بېلابېلو پړاوونو کي د انسانانو د لارښووني او هدايت لپاره، د دوی له منځ نه تر ټولو غوره او صالح شخصيتونه غوره کړي، هغوی ته ئې وحي کړې او له خپل پېغام سره ئې خلکو ته لېږلي، چي هغوی د الله تعالی لوري ته دعوت او هدايت کړي، هغوی ته خپل ځان، جهان او خپل رب ورو‌پېژني او د غوره او سوکاله ژوندون لاري او طريقې وروښيي.

الله جل شأنه پيغمبران د خلکو له منځه انتخاب کړي او دوی تر ټولو غوره او صالح انسانان او د لوړ معنوي او اخلاقي شخصيت خاوندان دي. د خلکو له منځه د دوی د انتخاب معنی دا ده چي پيغمبران د آدم عليه

السلام له اولادې څخه دي، په دې موضوع د دې لپاره ترکيز کوم چي متأسفانه ځينو د جهالت او ناپوهۍ په وجه او ځينو په محبت او درناوي کي د غلو او افراط په وجه دا هڅه کړې چي ثابته کړي پيغمبران د نورو انسانانو په څېر نه دي، ځينو خپل پيغمبران هغه مقام ته رسولي او داسي څه ئې هغوی ته منسوب کړي چي يوازي له الله تعالی سره ښايي، نسيحيانو د عيسی عليه السلام په اړه وويل چي هغه له نوره پيدا شوی، هغه د خدای زوی دئ، له خدايه رابېل شوی، خدای د مسيح په بڼه کي زمکي ته راغلی، يهودانو د عزير عليه السلام په هکله وويل چي هغه د خدای زوی دئ، په مسلمانانو کي هم داسي جاهل کسان راپيدا شول چي د پيغمبر عليه السلام په اړه ئې د مسيحيانو او يهودانو په څېر له غلو او مبالغې ډکي خبري وکړې، چا وويل هغه له نوره پيدا شوی، چا وويل هغه په غيب پوهېدو، دا په داسي حال کي چي قرآن په صريح او څرگندو الفاظو او په مکرره توگه وايي چي پيغمبران عليهم السلام د آدم عليه السلام د اولاد له منځه د انسانانو د لارښووني او هدايت لپاره غوره شوي، توپير ئې له نورو انسانانو څخه يوازي په دې کي دئ چي د الله تعالی له لوري وحي ورته شوې. قرآن موږ ته وايي چي انسان له خاوري پيدا شوی، خو د همدغه له خاوري پيدا شوي انسان په وړاندي هغه ملائکي په سجدې کولو مکلفي شوې چي له نوره پيدا شوې، دا د کوم شي کمال نه دئ چي له نوره پيدا شوی وي، او پر هغه څه تفوق او امتياز ولري چي الله تعالی له بل څه پيدا کړی، د خاوري او د نور هم بنسټ يو دئ او هم ئې خالق يو، د هر

مخلوق امتیاز او پر بل تفوق او لوړوالی په هغه کار کي دئ چي ترسره کوي ئې نه په ذات او د پیدایښت په ماده کي، قرآن دې مطلب ته په څرګنده توګه اشاره کوي چي که د زمکي په سر ملائکي په ډاډ او اطمئنان سره اوسېدلی او دوی ته پیغمبران لېږل کېدی نو د دوی له ډلي څخه به وو، فرشتو ته به فرشتې د پیغمبرانو په توګه لېږل کېدې، خو د زمکي په سر انسانان اوسېږي، نو ځکه الله تعالی دوی ته د دوی له منځه یو انسان د پیغمبر په توګه لېږي، او قرآن وايي: که الله تعالی غوښتی چي کومه فرشته انسانانو ته د خپل استازي او پیغمبر په توګه ولېږي نو هغه به ئې د یوه انسان په بڼي کي لېږله، دا ځکه چي انسان یوازي د انسان په ژبه پوهېدی شي او یوازي انسان د ده لپاره بېلګه او قدوه کېدی شي.

د قرآن له ویناوو معلومېږي چي له ټولو پیغمبرانو علیهم السلام سره همدا معامله شوې، چا چې تر ټولو زیات د دوی مخالفت ته ملا تړلې، هغه دین پلورونکي ټګمار مذهبي مشران وو چي تر ټولو مخکي ئې باید په هغوی ایمان راوړی وی، خو دوی له دین نه دکان جوړ کړی وو او له مذهب نه دام!! پیغمبرانو حقیقي دین ته بللي، له الله تعالی وېري ته، حق او عدالت ته، له حرامو ځان ساتلو ته، صداقت او رښتیا ته او دا هغه څه وو چي دوی ئې منلو ته تیار نه وو، دوی د هر نوي پیغمبر مقابله په دې سره کوله چي خلکو ته به ئې ویل: په ده کي هغه ځانګړتیاوي نشته چي په مخکنیو پیغمبرانو کي وې، عوامو له دوی نه د مخکنیو پیغمبرانو په اړه هغه څه اورېدلي وو او هغه څه ئې هغوی ته منسوب کړي او په هغو الفاظو

ئې ستايلي وو چې يوازي له الله تعالى سره ښايي، دوی پيغمبران د خدايۍ او الوهيت مقام ته رسولي، عوام د دوی د غلطو تبليغاتو تر اغېز لاندي له پيغمبرانو نه د هغه څه انتظار کاوو چې په وس کي ئې نه وو، قرآن دا حالت څومره ښکلی او دقيق انځوروي، هلته چې فرمايي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الاسراء: ۹۰-۹۴

او وئې ويل: تر هغه به هيڅکله درباندي باور ونه کړو چې له زمکي يوه چينه راته جاري نه کړې، يا د کجورو او انگورو داسي باغ دي وي چې هري خوا ته ويالې په کي وبهوې او يا لکه څنگه چې گمان کوې د آسمان يوه

ټوټه پر موږ راپرې باسې، یا خدای او فرښتې مخامخ راولې، یا د سرو سپینو زرو کور ولر ې، یا آسمان ته لوړ ولاړ شې او پورته تګ دي هم تر هغه نه منو چې داسې کتاب درسره راوړې چې موږ ئې ولولو، ورته ووایه: پاکي زما رب لره ده ، آیا زه له یوه داس ي انسان نه پرته بل څه یم چې د پیغمبر په توګه لیږل شوی؟ او خلکو ته د هدایت له راتلو وروسته یوازې دې خبرېدوی له ایمان راو ړو منع کړل چې ویل ئې: آیا خدای یو انسان د پیغمبر په توګه رالیږلی؟!!

ګورئ چې (خلک) دغې خبرې له ایمان راوړلو منع کړي چې پیغمبر ئې د نورو انسانانو په څېر یو انسان موندلی، داسې چې حیرتناک او خارق العاده کارونه نشي کولی، د ده په خوا کې نه څوک خدای په څرګنده ګوري او نه د فرشتو لښکري، آسمان ته نشي ختلی، له زمکې چینې نشي راخوټولی، سره او سپین زر ئې په لاس کې نشته، د باغونو او بنګلو خاوند نه دئ!!

د یهودانو مذهبي مشرانو د خپلو پیغمبرانو په اړه خلکو ته همدا ویلې وو چې دوی دغه ټول کارونه کولی شو، نو ځکه ئې د عیسی علیه السلام په څېر په هغه پیغمبر هم ایمان رانه ووړ چې معجزې ئې تر ټولو پیغمبرانو زیاتې وې!!

پیغمبر یوازې د الله تعالی د پیغام حامل نه دئ، دنده ئې په دې کې نه راخلاصه کېږي چې الهي پیغام په امانت او صداقت سره او په بشپړه توګه خلکو ته ورسوي، بلکې هغه د انسانانو لپاره قدوه، اسوه او بېلګه دئ، هغه

دا الهي پیغام هم په خپلي ژبي سره خلکو ته بیانوي او هم ئې په خپل عملي ژوند کي دوی ته انځوروي، موږ د پیغمبر په شخصیت او عملي ژوند کي هغه څه گورو چي الله تعالی ئې د هر انسان په ژوند کي لیدل غواړي، که څوک غواړي په دې پوه شي چي خپل رب ئې څه ترې غوښتي، د ده لپاره څنگه ژوند، څنگه وینا، کومه عقیده، کوم عمل او څنگه اخلاق غوره گڼي، نو ځواب ئې دا دئ چي د پیغمبر په څېر ژوند، وینا، عقیده، عمل او اخلاق. پیغمبر په حقیقت کي د الهي پیغام عملي تجسم دئ، الله تعالی چي انسانانو ته د کامل او غوره انسان د جوړېدو لپاره کومي لارښووني رالېږلي هغه د پیغمبر په شخصیت کي ځرگندي شوې، کامل انسان هغه دئ چي د پیغمبر په څېر وي، الله تعالی هغه بنده او د ده قول او عمل خوښوي چي قول او عمل ئې د پیغمبر په څېر وي، پیغمبر د انساني ټولني د معنوي او اخلاقي کمال او ارتقاء لپاره د پای او انتهاء هغه نقطه ده چي تر ټولو د لوړ شخصیت خاوندان، باهمته او اولوالعزمه انسانان وررسېدی شي او هیڅ انسان ترې لوړ نشي تېرېدی، که وغواړو دا مطلب د یوه گراف په ذریعه تشریح کړو؛ نو د گراف په بې انتهاء پای کي الله جل شانه دئ، مسلمان په دې گمارل شوی چي په همدې لوري به درومي، الله تعالی ته به د نږدې کېدو هڅه کوي، په الهي اخلاقو به ځان سنگاروي، په دې لارښووني به عمل کوي چي (تخلقوا بخلق الله: په الهي اخلاقو ځان سمبال کړئ، الهي اخلاق ځان ته غوره کړئ)، الهي اخلاق په حقیقت کي د بې انتهاء معنوي کمال او ارتقاء هغه لوړه څوکه ده چي هغې ته رسېدل د انسان له وسه

وتلې ده، هغې څوکې ته نږدې کېدا ممکنه ده خو رسېدا محال. پیغمبران علیهم السلام دې لوړې څوکې ته د رسېدلو په لار کې هغه ځای ته رسېږي چې د انسان لپاره وروستی او آخرې معراج دئ، په یوه بې انتهاء او پای نه منونکې مسیر کې وروستی تم ځای او د توقف آخرې پړاو، هیڅ انسان ته تر دې نقطې آخوا تېرېدا ممکنه نه ده. د پیغمبرانو علیهم السلام شخصیت د انساني لوړو اخلاقو، د ده اوچتو معنوي ځانګړتیاوو او د غوره صفاتو او خصوصیاتو لپاره وروستی معراج او د ګراف آخرې لوړه څوکه ده. هغوی په هر څه کې د نورو لپاره بېلګه، اسوه او قدوه دي، الله جل شأنه له ګناه، خطأ او اشتباهاتو خوندي او مصئون ساتلي، له فکري، اخلاقي او عملي پلوه له ګناه او خطأ معصوم دي، د ګناه عصمت په دې معنی چې که کله د انساني طبیعت په مقتضاء له دوی نه کومه وړه اشتباه هم وشي، الله جل شأنه یې ډېر ژر متوجه کوي، د اشتباه مخنیوی او جبران کوي او تکرار ته ئې نه پرېږدي. په دې معنی هغوی معصوم دي او الله جل شانه له ګناه مصئون ساتلي، الله تعالی د خپل رسالت او پیغام لپاره داسې شخصیتونه غوره کوي چې دا دنده په بشپړ امانت او صداقت سره خلکو ته ورسوي، د یوه پیغمبر په ځای بل پیغمبر هغه مهال لېږلی چې د مخکني پیغمبر د دعوت ټولې نښې، اغېز او اثر زایل او له منځه تللی، هر پیغمبر چې راغلی، خلک په دې مکلف شوي چې په همدې نوي پیغمبر به ایمان راوړي، مخکنی پیغمبر او امت ئې هم په دې مکلف شوي چې په هغه ایمان راوړي او ملګرتیا ئې وکړي، لکه چې قرآن فرمایي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] آل عمران: ۸۱

او کله چې الله مو د پېغمبرانو ژمنه واخیسته چې دا دئ تاسو ته مې کتاب او حکمت درکړ، نو که بیا تاسو ته داسې کوم پېغمبر راغی چې تاسو ته د درکړی شوي کتاب تصدیقوونکی وي نو حتماً به ایمان پرې راوړئ او مرسته به ئې کوئ، وئې فرمایل: آیا په دې اقرار کوئ او پر دې باندې زما دا پېټی (پر اوږو) اخلئ؟ وئې ویل: اقرار کوو، وئې فرمایل: نو شاهد اوسئ چې زه هم له شاهدانو څخه یم.

یعني له پېغمبرانو نه الله تعالی دا ژمنه اخیستې ده چې یو به د بل ملاتړ او مرسته کوي، په دې ژمنې کې د دوی امتیان هم شامل دي، دوی به هم د خپلو پېغمبرانو پر پله ګام ږدي او د هر مؤمن او د کتاب تصدیقوونکي ملګرتیا او ملاتړ به کوي. څوک چې دا کار ونکړي په حقیقت کې ئې له الله سره کړې ژمنه ماته کړې او د پېغمبرانو له لارې منحرف شوی، دا ځکه چې له انبیاوو نه دا عهد او پیمان اخیستل شوی چې که له دوی وروسته داسې بل پیغمبر راځي چې د دوی د دعوت مصدق وي، نو هرومرو به پر هغه ایمان راوړي او د هغه تأیید او ملګرتیا به کوي او د

دوی امتونه او پلویان هم مکلف شوي چي په همغه نوي دعوت او نوي پیغمبر به ایمان راوړي.

پر هر پیغمبر له حالاتو سره سم او د شرائطو له غوښتنو سره سم کتاب، صحیفه او احکام نازل شوي، چا ته کتاب ورکړی شوی، چاته صحیفې او څوک په دې مکلف شوی چي د خپل دور او یا له ده نه مخکي پیغمبر دعوت وچلوي، هغه تجدید کړي او د هغه طرف ته بلنه ورکړي.

د پیغمبرانو شمېر ډېر دئ، د آدم علیه السلام له پیدابښته سره سم د دوی د لېږلو سلسله پېل شوې او دا لړۍ پر محمد علیه السلام پای ته رسېدلې، له ده وروسته بل پیغمبر نه مبعوث کېږی، تر قیامته پوري ټول خلک پدې مکلف دي چي د محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت ایمان راوړي او هغه دین ومني چي ده راوړی، دا ځکه چي الله تعالی دی په داسي وخت کي په پیغمبرۍ مبعوث کړ چي پیغام او رسالت ئې تر قیامته له هر راز تحریف خوندي پاته کېدی شي، د ده په لاس د لېږل شوي قرآن د خوندي او محفوظ پاته کېدو انتظام شوی، دا دئ گورئ چي د قرآن له راتلو څوارلس پېړۍ تېري شوې خو په یوه حرف او حتی زور او زېر کي ئې تغییر رانه غی، دا کار تر دې د مخه ممکن نه وو، د نورو پیغمبرانو علیهم السلام په لاس لېږل شوي کتابونه له منځه ولاړل، له هر یوه نه یوه وړه برخه حتی د څو جملو په اندازه هم نه ده پاتې شوې، د همدې لپاره تر محمد علیه السلام وروسته د بل پیغمبر د لېږلو ضرورت منتفي شوی، د قرآن په شته والي کي نه د بل کتاب د لېږلو ضرورت شته او نه د

بل پیغمبر.

د پیغمبرانو علیهم السلام یو خصوصیت دا دئ چي هر یو ئې د مخکني پیغمبر او د هغه د دعوت تصدیق کوي او د راتلونکي پیغمبر زېرى او بشارت ورکوي، دا د تېر قیادت تأیید او د راتلونکي مشرتابه زېرى ورکول، هغه څه دي چي له نورو زعامتونو نه د دوى توپیر په ګوته کوي، هغه څه چي د نړۍ د سیاسي زعامتونو له کړنلاري سره ژور توپیر لري، د نورو سیاسي زعامتونو خصوصیت دا وي چي تر ځان مخکي قیادتونه محکوموي، د دوى په ضد تبلیغات کوي، د ناخوالو عامل ئې ګڼي، د روان بد حالت او ستونزو مسئولیت د دوى په غاړه اچوي، خلکو ته وايي: موږ ته یو ویجاړ نظام، ناکامه اداره، اقتصادي ستونزي، امنیتي مشکلات او اجتماعي کړاوونه په میراث پاته دي، غواړي په دې کار سره له یوې خوا له مخکني قیادت نه د خلکو پام ځان ته راواړوي او له بله پلوه خپله ناکامي توجیه کړي، د دوى بل بد خصلت دا دئ چي په خپلي خوا کي د نوى قیادت راولاړېدو او وده نه خوښوي، هر هغه څوک ټکوي چي د دوى اقتدار او زعامت ګواښي، او د دې امکان او استعداد په کي ګوري چي د دوى ځاى به ونیسي او په راتلونکي کي به د ولس قیادت ترلاسه کړي، نه پرېږدي د دوى په څنګ کي بل شخصیت وده وکړي، لکه په غرب کي چي همدې ذهنیت د داسي مشهور متل حیثیت غوره کړى چي وايي: لوى قیادتونه ستري وني ته ورته وي چي ترې لاندي بل بوټى شین کېدى نشي، په دې متل کي د غربي سیاسي او اجتماعي قیادتونه او د دوى دا خصلت په ډېره

دقیقه توګه انځور شوی، هلته لوی لوی شخصیتونه داسي وي لکه ګڼي او ستري وني چي تر سیوري لاندي ئې بل بوټی او ونه نشي شنه کېدی، همدا د هغوی خصوصیت دئ، که خروشف راځي باید سټالین محکوم کړي او حتی مجسمه ئې باید محاکمه کړي، که ګورباچوف راځي باید بریژنیف او تر ځان مخکي ټول نور زعامتونه په دې متهم کړي چي شوروي اتحاد ئې په یوې ناکامي جګړي کي ښکېل کړ او دا ټولي ستونزي او کړاوونه ئې ده ته په میراث پرېښودل، باید ماوتسه تونګ د هغه چا په لاس محاکمه شي چي د ده د اقتدار په وخت کي ئې د لاربښود په سترګه ورته کتل او د ده افکارو ته د خپل اخلاص څرګندولو لپاره به ئې د ده کتابونه په جیب کي ګرځول، همداسي چي هر چا اقتدار له لاسه ورکړی، که څه هم د اقتدار په شپو ورځو کي خلکو د لمانځني ترپولي د دوی توصیف او ستاینه کړې، د مریي په شان ئې د دوی اطاعت کړی، خو چي د اقتدار له کرسۍ کوز شوی نو خپلو نږدې ملګرو او پلویانو په کلکه محکوم کړی، بیا ئې مجسمې هم محاکمه شوې او رانسکوري شوې، هو! دا د یوې غیردیني ټولني د زعامت او مشرتابه ځانګړتیا ده چي د اقتدار په وخت کي هیچا ته د دې موقع او مجال نه ورکوي چي وده وکړي او بل شخصیت د دوی تر څنګ تبارز وکړي، حال دا چي د پیغمبرانو په اړه قرآن فرمایي: هغوی د تېرو پیغمبرانو د دعوت تصدیق کوي او د راتلونکو پیغمبرانو د راتلو زېری ورکوي، ځان او خپل پلویان په دې مکلف ګڼي چي په ر اتلونکي پیغمبر به ایمان راوړي او د هغوی ملګرتیا او تأیید به کوي، لکه چي قرآن فرمایي:

/ãøĵ « $Aq!ß' 'î ÿ @ƒäÂŽó ĵ Öí_6»ƒ Nƒó B ßó$Ó ¤Šã A$% ßĵr

.`Ë 'Îûƒ ßAq!ß•Î #ŽÅ6Ãr þ1'ö9$ `Ë £' ‰ƒ ûü/ $Jÿ $]ÿ ÁB

ãüÎB Ös Å #‹»d (q9$% ÏM»Yé2 Nèä! ` $Hÿù ߊ‰q¤ yçê$ " ‰è/

ÇÏÈ الصف:۶

او هغه وخت راپه یاد کړئ چي عیسی د مریمې زوی بني اسرائیلو ته وویل: یقیناً چي زه د الله له لوري تاسو ته استازی او پیغمبر یم، د تورات تصدیقوونکی او د هغه نبي (د راتلو) زېری ورکوونکی چي له ما وروسته به راځي، نوم ئې احمد دئ، خو کله چي له څرګندو نښو سره ورته راغی وئې ویل: دا خو څرګند سحر دئ.

ګورئ چي عیسی علیه السلام مخکنی پیغمبر، د هغه دعوت او د ده په لاس راغلی کتاب تصدیقوي او د راتلونکي پیغمبر په اړه خلکو ته زېری ورکوي، ذهناً ئې د ده ملګرتیا ته تیاروي او راتلو ته ئې لار آواروي.

قرآن عظیم الشأن موږ ته لارښوونه کوي چي پیغمبران علیهم السلام د دې لپاره رالېږل شوي چي انسان د فلاح او سعادت لاري په موندلو کي د دوی لارښوونو ته اړ او محتاج دی، دا ځکه چي تاسو د دې عالم هر څه داسي ګورئ چي په فطري او طبیعي توګه وحي ورته شوې، د ژوند تګلاره ورښودل شوې، د کوم مقصد لپاره چي پیدا شوی او کوم کار چي ورسپارل شوی، د سر ته رسولو فهم، شعور او اراده ئې ورکړې شوې،

پوهېږي چي څه وکړي او څه ونه کړي، څه وخوري او څه ونه خوري، خو انسان چي د کوم ستر مقصد لپاره پيدا شوی، د هغه د سرته رسولو لپاره پر فطري لارښووني برسېره مزيد هدايت او لارښووني ته ضرورت لري، که تاسو انسان له حيواناتو سره مقايسه کړئ نو انسان به تر هر څه زيات لارښووني، پالني او ساتني ته اړ او محتاج ومومئ، اکثر حيوانات به داسي وګورئ چي له پيدايښت سره سم، او دنيا ته له راتلو لنډه موده وروسته له مور او پلار نه مستغني او بې نيازه شي، لنډه موده وروسته خوراک کولی شي، که په وچه کي پيدا شي نو په خپلو پښو تلی شي، که په بحر کي پيدا شي نو لامبو وهلی شي، د مور او پلار له وينا پرته همغه څه خوري چي ګټه وررسوي او د هغه څه له خوراکه ډډه کوي چي تاوان ورته لري، خو د انسان ماشوم تر اوږدې مودې شديداً د مور او پلار پالني ته اړ او محتاج وي، د اور او د اوبو فرق نشي کولی.

څومره چي انسان د پلار او مور لارښووني، پالني او روزني ته اړ دئ همدومره د پيغمبرانو لارښووني ته اړ دئ، هغه د پيغمبر له لارښووني پرته نه خپل ځان پېژندلی شي، نه دا پراخ عالم او کائنات، او نه د الله تعالی په لوري خپله لار، نه په دقيقه توګه د حق او د باطل ترمنځ تفکيک کولی شي، نه د عدل او ظلم ترمنځ توپير، او نه مفيد او مضر او حلال او حرام سره بېلولی شي، دا سمه ده چي انسان ته عقل او شعور ورکړی شوی چي د دې په مرسته کولی شي څه ناڅه ښه او بد سره بېل کړي، او له دې اړخه ترنورو ژوو مخکي دئ، خو يوازي د عقل او شعور په مرسته،

ځان او ټول عالم پېژندل او بیا د یوه جامع او کلي معرفت په رڼا کي خپله تګلاره ټاکل ورته ممکن نه دي، انسان د عقل او شعور په څنګ کي دې ته ضرورت لري چي د لارښووني او هدایت لپاره ئې پیغمبران ولېږل شي، د همدې لپاره الله تعالی د زمانې په هر پړاو کي د خلکو د لارښووني او هدایت لپاره پیغمبران لېږلي.

قرآن عظیم الشأن په دې ارتباط فرمایي:

$YÏ»ƒ#ä NåæØæ (qè=÷Gtƒ Nà6ZÏiB wZqß™‘ Nà6‹Ïù $uZù=y™ö‘& !$yJx.

N9 $B Nà6ßJÏk=yèãƒur pJò6Ïtø:$#ur =»tGÅ3ø9$# ãNà6ßJÏk=yèãƒur öNà6‹Åe2t“ãƒur

ÇÊÎÊÈ bqßJn=÷ès? (qçRqä3s?

البقره: ۱۵۱

همداسي لکه چي په تاسو کي مو ستاسو له منځه داسي پیغمبر درولېږو چي زما آیتونه درباندي لولي، ستاسو روزنه کوي، علم او حکمت درښیي او هغه څه درښیي چي نه پرې پوهېدئ.

یعني پیغمبران د دې لپاره لېږل شوي چي د الله جل شأنه آیتونه خلکو ته واوروي، له شرک، فساد او بدکارۍ ئې وژغوري، د دوی ټولنه له مفاسدو او مظالمو تزکیه او پاکه کړي، د هغوی عقاید تزکیه کړي، هغوی ته کتاب وروښيي، د دې کتاب د پلي کولو او تطبیق طریقه ورزده کړي، دلته له کتاب نه مراد هغه احکام دي چي الله جل شانه په خپل کتاب کي نازل کړي او له حکمت نه مراد د دې احکامو د تطبیق لاري، چاري او

طريقې دي. يعني پيغمبران عليهم السلام هم خلکو ته الهي احکام او د دين او دنيا اړوند ضوابط او قواعد ښيي، هم د دوی د ژوند اهداف او مقاصد ورښيي او هم دغو اهدافو ته د رسېدلو طريقې ورښيي، هم خلکو ته کتاب ښيي او هم د دې کتاب د تطبيق او عملي کولو چاري ورښيي او ټول هغه څه ورښيي چې په خپله پرې پوهېدی نشول.

گورئ چې په دې مبارک آيت کي موږ ته لارښوونه شوې چې پيغمبران عليهم السلام موږ ته هغه څه هم راښيي چې پرې پوهيدی نشو، (NãЗÏèãr $B N9 ?ã3 qçq# ?è-3 bq) : او هغه څه درزده کړي چې نه برې پوهېدئ، تاسو په هغه د پوهېدو توان نه درلود، درته ممکنه نه وه چې پرې وپوهېږئ.

ô‰s)s9 ∅tΒ ª!$# ’?ã ZÏΒ÷σßϑø9$# øŒÎ) y]yèt/ öΝÍκÏù Zωθß™u‘ ô ÏiΒ ôΜÎγÅ¡àΡr& (#θè=÷Gtƒ öΝÍκön=tã ϵÏG≈tƒ#u óΟÎγŠÅe2t“ãƒuρ ãΝßγßϑÏk=yèãƒuρ |=≈tGÅ3ø9$# sπyϑõ3Ïtø:$#uρ βÎ)uρ (#θçΡ%x. ÏΒ ã≅ö7s% ’Å"s9 9≅≈n=|Ê AÎ7•Β آل عمران : ۱۶۴

يقيناً چې الله پر مؤمنانو احسان وکړ چې په دوی کي ئې د دوی له منځه داسي پيغمبر مبعوث کړ چې د ده آيتونه پرې لولي، د دوی روزنه کوي او کتاب او حکمت ورښيي، په داسي حال کي چې تر دې د مخه په ښکاره گمراهۍ کي وو.

په دې مبارک آيت کي چې د احد د جگړې په ارتباط نازل شوی

مسلمانانو ته ویل شوي: پېغمبر خو هغه څوک دئ چې تاسو د ده په لاس له ضلالت او بې لاریتوبه وژغورل شوئ، د ده بعثت خو پر تاسو د الله تعالی یوه ستره پېرزوینه وه، ده درته حلال او حرام وښودل، ستاسو روزنه ئې وکړه، کتاب او حکمت ئې دروښود، په غنائمو کې غلول خو د ده لخوا خیانت وګڼل شو، تر دې د مخه خو غنیمت یا د زورورو قومندانانو حق ګڼل کېدو او یا د هغه چا چې په لاس کې ئې پرېوتی وو، کمزوري تل ترې محروم وو، ده درته وویل چې غنایم به د جنګ په پای کې راغونډېږي او په ټولو مجاهدینو به مساویانه وېشل کېږي، ولې مو د پېغمبر علیه السلام په اړه بې ځایه تشویشونه کول؟!

په دې اړه د ابراهیم او اسمعیل علیهما السلام په دعا کې داسې راغلي:

DgBlèãr 7Ï»f#ä bÍžæ (qèf bå]B zvqlS' bĝ‹ï ĉ] èC$r $Z/'

ÇÊÖÈ DŠÅs $$ãfÍè$$MR& 7Rĵ bÍŽj"ãr pJ3ïø$r =»GÅ$$

البقره: ۱۲۹

اې زموږ ربه! په دوی کې په خپله له دوی نه داسې پېغمبر مبعوث کړه چې ستا آیتونه پرې لولي، کتاب او حکمت ورښیي او روزنه ئې کوي، بې شکه چې همدا ته باحکمته عزتمن یې.

قرآن د ابراهیم علیه السلام په قصې کې زموږ په وړاندې د پیغمبرانو علیهم السلام د شخصیت او مأموریت په اړه یو ډېر دقیق او

جامع تصویر ږدي، هلته چي وایي: الله تعالی اراده کړې وه چي په مکه کي د توحید بنسټ کېښودی شي او دلته کعبه او د موحدینو د راغونډېدو مرکز جوړ شي، غوښتل ئې دا مرکز د یوه ستر موحد او بت ماتوونکي په مبارک لاس بناء شي، ابراهیم او د ده سرتېری زوی اسمعیل علیهما السلام ئې د دې ستر کار لپاره غوره کړل، هغه په عراق کي د یوه بت لمانځونکي او بت جوړوونکي په کور کي پیدا شو، د نمرود تر سلطې لاندي یوې شرک وهلې جاهلي ټولني کي، هلته چي خلک هم د ژوندي نمرود په وړاندي سر ټیټوي او هم له مرګ نه وروسته د ده مجسمې ته!! خو ابراهیم علیه السلام ته نه د مړه بت لمانځل د منلو وو او نه د ظالم نمرود واکمني، پلار او قوم ته ئې ویل: دا ستاسو د لاس او ذهن مولود جعلي خدایان نه منم، نه دا بتان، نه دا لمر، سپوږمۍ او ستوري او نه هیڅ فنا کېدونکی په خدایئ منم، الله همغه دئ چي هر څه ئې پیدا کړي. خو کله چي ئې ولیدل دا خلک یوازي د ده په بلني او استدلال له شرک نه لاس نه اخلي، پرېکړه ئې وکړه چي دا بتان رانسکور کړي، پوهېدو چي هم د نمرود ظالمانه واکمني د دغو بتانو په بنسټ ولاړه ده او هم د ولس د مظلومیت او په خوارۍ، ذلت او جهل کي د ژوند کولو عامل ئې همدا بتان او د هغوی لمانځنه. نه ئې د ولس د انتقام پروا وکړه او نه د نمرود له غضب نه وېره، یوازي وو، له یوه تبر نه پرته ئې بل څه نه شو برابرولی، خو دغو اندېښنو د ده اراده او عزم نه شو بدلولی، تبر په لاس د بتانو خوني ته ورننوت، ټول ئې یو په بل پسي رانسکور کړل او تبر ئې د ستر بت په غاړه کي

ځوړند کړ او له خوني په ډاډه زړه ووت. خلک له مېلې راوګرځېدل، هلته ئې نمرود لمانځلی وو، کور ته تر تلو مخکې باید د نمرود بتان هم ولمانځي، خو دلته ئې ناڅاپه ټول بتان مات، نسکور او نړېدلي وموندل او ستر بت مزيد سپک شوی، تبر ئې په غاړه کې، د نورو د ماتولو اتهام ورته متوجه، خو نه اتهام ردولی شي او نه اصلي ماتوونکی ښودلی شي، دا همغه خدايان وو چې خلکو له دوی نه د خپلو حاجتونو ترسره کېدو او د ستونزو د حل طمع کوله او دا ورته تلقين شوې وه چې د ستونزو د حل مرجع دغه ده، ستاسو د مشکلاتو عامل نظام او واکمنان ئې او د دوی تصرفات نه دي، مشکلات مو له دې راولاړ شوي چې دا خدايان درنه ناراضه دي. او دا هغه څه دي چې هر نمرودي نظام تر هر څه مخکې او زيات ورته ضرورت لري. له ابراهيم نه پرته بل څوک په دې کار نه شو تورن کېدی، هغه ئې راحاضر کړ، پوښتنه ئې وکړه: دا کار تا کړی؟ ابراهيم عليه السلام د داسې غونډې، همدې حالت او د بت لمانځونکو داسې يوې پوښتنې ته منتظر وو، وئې ويل: تبر خو د ستر بت په غاړه کې دئ، له هغه پوښتنه وکړئ که خبرې کولی شي!! ځواب ئې ورکړ: ابراهيمه! ته خو پوهېږې چې دوی خبرې نه شي کولی! هغه همدا ځواب غوښتو، وئې ويل: نو دا تاسو څنګه د هغه څه عبادت کوئ چې نه خبرې کولی شي، نه له ځانه ضرر دفع کولی شي، نه بل ته ګټه رسولی شي، افسوس پر تاسو او ستاسو پردغو معبودانو!! د قوم او د دوی د سالار نمرود پرېکړه معلومه وه، زندان، په اور سوزول، داسې سزا چې د نورو لپاره عبرت شي. خو ابراهيم

علیه السلام د نمرود له لوري د ده د مرګ او سوزولو د پرېکړي د اورېدو په ځواب کي وويل: د مرګ ژوند پرېکړه هغه ذات کوي چي دا لمر له مشرقه راپورته کوي او په مغرب کي ئې پرېږ باسي، اور ته د لوېدو په وخت کي ئې ويل: الله راته کافي دئ، هماغه تر ټولو غوره وکيل او نصير. الله تعالی دا ابراهيم د کعبې د جوړولو لپاره له سوزېدو وژغورو، له عراق نه ئې شام ته او بيا له هغه ځايه مکې ته راووست، دلته ئې په بې اوبو او وحشتناک بيابان کي د هاجر او تي خور اسمعيل يوازي پرېښودو امر ورته وکړ، په دې ستر امتحان کي هم بريالی شو، کله چي اسمعيل ځوانۍ ته ورسېد، په خوب کي ئې داسي څه وليدل چي د اسمعيل د قرباني کولو اشاره ئې ور ته کوله، د ده لپاره همدا اشاره کافي وه، زوی ته ئې دا خبره وکړه، هغه په ځواب کي ورته وويل: پلاره! څه چي درته ويل شوي، هغه ترسره کړه، ما به صابر او مطيع ومومې، په دې لوی او خطرناک امتحان کي دواړه بريالي شول او اوس نو دوی د هغه ستر کار لپاره جوګه شوي چي د زمکي پر سر د الله مبارک کور، کعبه، د موحدينو قبله د دوی په لاس جوړه شي، دوی چي کله د ديوالونو په اوچتولو لګيا او ډېري ئې يوه د بلې په سر اېښودې، دا وينا ئې په ژبه وه: اې زموږ ربه! له موږ نه ئې قبول کړه، بې شکه چي ته خو ښه پوه اورېدونکی يې. اې زموږ ربه! موږ دواړه درته منقاد او تابع وګرځوه او له اولادې مو تا ته يو منقاد امت او موږ ته زموږ ديني مناسک راوښيه او توبه مو قبوله کړه، يقيناً چي ته ډېر مهربان توبه قبلوونکی يې. په دوی کي په خپله له دوی نه داسي پېغمبر مبعوث

کړه چې ستا آیتونه پرې لولي، کتاب او حکمت ورښيي او روزنه ئې کوي، بې شکه چې همدا ته باحکمته عزتمن يې.

په هغي وېرووونکې بيديا کې د دوو مهاجرو او له خپل هيواد نه د شړل شوو په لاس چې کوم کور جوړ شو، دا دځ څلور زره کاله وروسته هم، هر کال تر شلو لکو نه زيات خلک د هغه طواف کوي، همئته د دوی پر پله گام ږدي او همغه څه کوي چې دوی دواړو له خپل رب نه غوښتي وو.

قرآن د بني اسرائيلو او هري هغي مذهبي ډلي غلط تصورات رد کړي چې مذهب او مذهبي مقام موروثي گڼي او گمان کوي چې له پلار نه اولاد ته په ميراث رسي او دا طمع لري چې پېغمبرانو او د الله دوستانو ته د انتساب په وجه د الله د پېرزوينو وړ، د امامت وارث او د جنت مستحق دي، دوی ته ويل شوي چې نه مذهب او عقيده داسي شی دځ چې په ميراث وړل کېدی شي او نه مذهبي مقام داسي مقام دځ چې له پلاره اولاد ته په ميراث رسېدی شي، د الله په دين کي له هر چا سره معامله د ده د عقيدې او عمل له مخي کېږي، له هر چا نه به د خپلو کړو وړو پوښتنه کېږي، پېغمبرانو ته ځان منسوبول او ځان د دوی د مقام او منزلت وارث گڼل او له دې لاري د امتيازاتو ترلاسه کول، دا هغه کارونه دي چې د بني اسرائيلو ټگمارو مذهبي مشرانو کول. دوی ځان د الله د خاصي کورنۍ غړي، د پېغمبرانو ورثه او ځای ناستي گڼل او ابراهيم عليه السلام ته ئې ځان منسوباوو، الله تعالی د دوی په ځواب کي فرمايي: ابراهيم مشرک نه وو،

خپل اولاد ته ئې دا غوښتي وو چي د خلکو د ارشاد او هدايت لپاره ئې امامت او قيادت په برخه شي، خو الله تعالی د ده د غوښتنې په ځواب کي ويلی وو: دا مقام د ظالمانو په برخه کېدی نشي، ابراهيم عليه السلام خو کعبه د دې لپاره جوړه کړه چي دا د امن کور وي، د امن وسيله وي، دلته خلک په ډاډ او اطمئنان سره د الله عبادت او ذکر وکولی شي، ده خو دا تمنا کړې وه چي د دې سيمي اوسېدونکي د الله شاکر بندگان وي، تل په دوی کي داسي پېغمبران مبعوث شي چي دوی ته دين وښيي او له گناهونو نه ئې وژغوري، ده خو خپل اولاد ته د دې توصيه کړې وه چي د يوه الله عبادت به کوي، د ابراهيم او ستاسو د جد يعقوب عليهما السلام توصيه خو دا وه، تاسو څنگه له خپل شرک، فساد، ظلم، د دين او ديندارانو له دښمنۍ سره سره ځان هغوی ته منسوبوئ؟!!

دا مطلب د قرآن عظيم الشأن په ډېرو ځايونو کي توضيح شوی چي د پيغمبرانو د بعثت نه مخکي تاسو په داسي ناپوهۍ او جهالت کي وئ چي ترې وتلی نشوئ او د سعادت لار مو نشوی موندلی، حتی پيغمبر عليه السلام ته فرمايي:

ÇÐÈ 3ُ ‰gù w$Ê 8‰ ` rr

آيا ضال (لاروركی) ئې ونه موندې چي هدايت ئې کړې .

چي پيغمبر عليه السلام ته داسي خطاب کېږي، د دې معنی دا ده چي انسان من حيث الانسان وحي ته اړ او محتاج دئ، ځکه نو الله تعالی د انسان د هدايت او لارښووني لپاره وحي رالېږلې او پيغمبر ئې مبعوث

کړی.

قرآن عظیم الشأن فرمايي چې څوک پر پیغمبر ایمان نه لري، هغه ئې ځان ته لاربنود نه دئ ټاکلی او هغه ربنا ئې نه ده په برخه شوې چې الله تعالی د پیغمبر په لاس رالیږلې، مثال ئې هغه چا ته ورته دئ چې د ژور سیند د اوبو په تل کې وي، د بحر څپې ئې پر سر، یوه د بلې د پاسه، او تر څپو بر پر سیند پرېږي تیارې ورېځې، تیارې یوه د بلې د پاسه، هومره تیاره او داسې تک تور محیط او ماحول چې حتی که خپل لاس راوباسي نه ئې شي لیدلی، یعني هغه د کفر په وجه په داسې یوه تیاره محیط کې واقع دئ چې حتی خپل ځان هم نشي پېژندلی، څه دا چې خپل ماحول او محیط درک کړی شي، لکه چې فرمايي:

¾ìï¾öqù `Ë B ÓöqB ¾ìï¾öqù `Ë B ÓöqB ÷ç9 ±óƒ ÓöÅ9 ‑Sž ’Î ¸M»Jè Ÿ. ‡&

$g1•ƒ ‰Å3ƒ Ó9 ¼çm‰ƒ l •z & ‡Œ Î Cù è/ ‑öqù $kŸ Õ è/ ‡M»Jè B Ò $tž

ÇÍÈ A qÞè Ë B ¼ç9 $Jù #Yqçm¼ç9 ª ! $Èè ø† Ó9 © `Br النور: ۴۰

او لکه په ژور بحر کې هغه تیارې چې یوه د بلې له پاسه څپو پوښلې وي، او له پاسه ئې ورېځې، تیارې ځیني د ځینو نورو پرسر، که خپل لاس راوباسي نه ئې شي لیدی، او چاته چې الله کومه ربنا نه وي ورکړې نو هیڅ ربنا به ئې په برخه نشي.

قرآن له پیغمبرانو علیهم السلام او د دوی له رسالت او لاربنوونو نه

منکر کافران له مړو سره تشبیه کوي او فرمايي:

† Î ¾ïhÎ ÓÅðƒ #Yqç ¼ç9 $Yùè _ r ç»Y•Šôn'ù $Gž B b%. `Br&

`Îãš• ÿ‹. $k]ïB 8 Í$ƒ2 § ø Ï M»Jè=à9$# ’Î ¼ã&é#VB `J. Ä $Y9$#

Ç∩⊇⊄⊄∪ šc qè=J è ƒ (qR%. $B úïÌ ÿ»3ù الانعام:۱۲۲

آیا هغه چي مړ وو، بیا مو راژوندی کړ او داسي رڼا مو ورپه برخه کړه چي په هغې سره په خلکو کي تګ کولی شي، هغه چا ته به ورته وي چي په داسي تیارو کي وي چي ترې وتونکی نه وي، کافرانو ته همداسي هغه څه ښایسته شوي چي دوی ئې کوي.

په دې مبارک آیت کي څو ډېري مهمي او اساسي خبري په ایجاز او اختصار سره شوې:

- کفر داسي دئ لکه مرګ او ایمان داسي دئ لکه ژوند، کافر د مړي په څېر دئ او مؤمن د ژوندي په څېر.
- څوکچي کافر وو او الله تعالی ایمان ورپه برخه کـړ داسي دئ لکه چي مړ وو او الله تعالی راژوندی کړ.
- د الله تعالی لاښود کتاب داسي دئ لکه رو ڼ څراغ چي په تیاره کي انسان ته لار ښیي.
- د دې روڼ څراغ په رڼا کي انسان کولی شي د خلکو په منځ کي د تلو لار ځان ته روښانه کړي، دوست او دښمن، صالح او طالح، مؤمن او منافق، ښه او بد وپېژني، لوړي او ژوري ووینـي، خنډونه او ګړنګونه ورتـه جـوت

شي.

- بې ايمانه انسان په يوې کفري ټولنې کې هغه چا ته ورته دئ چې په پرېړو تيارو کې پروت وي او د وتلو ټولې لارې پرې بندې وي.
- دا تياره په حقيقت کې د جهل، شرک او کفر هغه تياره ده چې د ده پر زړه، دماغ او ستر گو ئې سيورې غوړولې، د ده معيارونه ئې مختل کړې، د ده احساسات او مشاعر ئې ځپلي، خپل بدي کړني ئې ورته ښايسته کړې.

دا آيتونه موږ ته ښيي چې انسان پيغمبرانو ته اړ او محتاج دئ، الله جل شأنه د ده د اړتيا رفع کولو او د ده د لارښوونې او هدايت لپاره پيغمبران رالېږلي. پيغمبر موږ ته د داسې اسوې او قدوې حيثيت لري چې کتاب د هغه په شخصيت کې عيني تجسم موندلی، يوازې کتاب د انسان د لارښوونې لپاره کافي نه دئ، بايد الهي کتاب د يوه چا په عملي شخصيت کې څرگند شي، ټول مفاهيم او احکام ئې د هغه په شخصيت کې مجسم شي، د انسان د لارښوونې لپاره يوازې دعوت کافي نه دئ بلکې د دعوت ترڅنگ داعي او معلم ته ضرورت شته، همدا وجه ده چې الله تعالی خپل کتاب د پيغمبر په لاس رالېږي.

پيغمبر عليه السلام په مکه مکرمه کې د دعوت په ابتدايي شپو ورځو کې، د دې په ځای چې رسالې او کتابونه وليکې، شخصيتونه ئې جوړ کړل؛ ځکه چې د دعوت لپاره تر هر څه د مخه داسې داعي په کار دئ چې دا دعوت د هغه په شخصيت کې مجسم شي، کله چې رسول الله صلی‌الله عليه وسلم دغسې داعيان وروزل او د دعوت چلولو لپاره ئې اجتماع ته

وړاندي کړل، ګورئ چي خلک فوځ فوځ د ده خوا ته راتلل او په ځنګ کي ئې ودریدل.

قرآن عظیم الشأن په دې اړه فرمايي:

©$(qã_ ö/ b‰. `Jÿ pz¡ m ôqs9 é« $Ï ?Ms’ ’Î Nä3 b‰. ô‰)9©

ÇËÊÈ #ZŽÏ. ©$ •. Ÿr •Å ŸF$ Pö x8 الاحزاب: ۲۱

یقیناً چي تاسو ته د الله په استازي او پیغمبر کي نېکه بېلګه او اسوه ده. هغه چا ته چي الله او د آخرت ورځې ته امید ساتي او الله زيات يادوي.

يعني څوک چي غواړي الله ته د هيلي درلودو په څرنګوالي وپوهېږي او هغه عملونه وپېژني چي په وجه ئې انسان د الله د مرستي، رعایت او عنايت طمعه او هيله کولی شي، نو دا دي له پيغمبر نه زده کړي، څوک چي غواړي وپوهېږي آخرت ته هيله او امید درلودل يعني څه، او غواړي هغه عملونه وپېژني چي په آخرت کي به ګټه وررسوي او له دې لاري کولی شي د نېک آخرت طمعه ولري نو هغه دي آخرت ته د طمعي او هيلي څرنګوالی له پيغمبره زده کړي او څوک چي غواړي د الله د زيات ذکر په څرنګوالي پوه شي باید په دې کي د پيغمبر متابعت وکړي، پيغمبر باید د ده لپاره اسوه او قدوه وي او د هغه په شخصيت کي او د ده د اخلاقو او کړنو په رڼا کي د دې خبرو په حقيقت ځان پوه کړي، د ژوند په ټولو مسائلو کي باید پيغمبر موږ ته بېلګه، اسوه او قدوه وي، الله ته د امید وارۍ په څرنګوالي کي، د آخرت په نسبت ايمان درلودلو او د اعمالو د

نتائجو په اړه آخرت ته طمعه او هيله ساتلو او د الله د زيات يادولو او ذکر په څرنګوالي کي بايد پيغمبر زموږ قدوه او اسوه وي.

همدا رنګه قرآن عظيم الشأن پيغمبر عليه السلام ته خطاب کوي او فرمايي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الاحزاب: ۴۵-۴۸

اې نبي! يقيناً چي ته مو شاهد، زيرى ورکوونکى، انذار ورکوونکى، د الله په حکم د الله لوري ته بلونکى او لکه روڼ څراغ لېږلى يې. او مؤمنانو ته دا زيرى ورکړه چي ستر الهي فضل به ئې په برخه شي، او د کافرانو او منافقينو متابعت مه کوه، ځوروني ئې له پامه وغورځوه، او پر الله توکل وکړه، او الله د وکيل په توګه کافي دئ.

په دې آيتونو کي د پيغمبر عليه السلام څو صفاتو ته اشاره شوې:

- نبي: هغه څوک چي له حقايقو خبر او په خبرو پوه وي.
- رسول: هغه استازى چي له يوه پيغام او رسالت سره لېږل شوى.
- شاهد: هغه څوک چي د يوه مطلب په حقانيت په خپل قول او عمل سره شهادت ورکوي او د نورو لپاره بېلګه او اسوه وي.

- مبشر: زېرى وركوونكى.
- نذير: له بدو پايلو او خطرناكو پېښو او عواقبو نه وېرووونكى.
- داعياً الى الله: د الله په لوري بلونكى.
- سراجاً منيرا: روڼ او روښانه څراغ.

په دې مباركو آيتونو كې نه يوازې د پيغمبر عليه السلام ځانګړتياوې ښودل شوې بلكې د دعوت د بېلو بېلو مراحلو تسلسل ته هم اشاره شوې، په دې توګه:

- د پيغمبرانو هر دعوت له داسې خلكو پيل شوى چې لومړى ئې په خپله پوهه او بصيرت په برخه شوى، الله تعالى د وحې له لارې په حقايقو پوه كړي، بيا له الهي پېغام او رسالت سره د خلكو د هدايت او لارښوونې لپاره لېږل شوي، بيا همدغه پېغام او دعوت د دوى او د دوى د پلويانو په عملي شخصيت كې عيني تجسم مومي، له هر يوه نه د خپل دعوت د ټولو مفاهيمو لپاره ژوندى شاهد او بېلګه جوړ شوى، ګورئ چې دلته په دې صف كې يوازې پوهه او بصيرت كافي نه دئ، بلكې له پوهې وروسته ګڼ شمېر مراحل شته، پيغمبر عليه السلام فرمايي: د علم دوه ډولونه دي: يو ئې هغه چې يوازې په ژبه وي، داسې علم به د قيامت په ورځ د انسان په خلاف حجت ګرځي او بل ئې هغه نافع علم چې د عمل لارښود وي او انسان پرې عمل كوي.
- د پيغمبرانو عليهم السلام په لار تلونكي بايد د خپلې الهي تګلارې د دقيقې پېژندنې ترڅنګ د الهي پېغام حامل وي، دا پېغام او رسالت بايد د

دوی په عملي شخصیت کي داسي راڅرګند شي چي هر لیدونکی د دوی په کړنو کي د دې دعوت څرنګوالی او اغېز په خپلو سترګو وګوري. دا ځکه چي پیغمبر علیه السلام د شاهد او ګواه په توګه لېږل شوی، داسي چي د ده عمل د ده د دعوت او رسالت په حقانیت شهادت ورکوي او دا دعوت او عقیده د ده په عملي شخصیت کي په داسي توګه راڅرګندېږي چي هر لیدونکی د دې عقیدې په حقانیت متقاعد کړي.

- د پیغمبر بل مهم صفت دا دئ چي هغه د مبشر په توګه لېږل شوی، د مأیوسو او نا امیدو خلکو طرف ته تللی، هغوی ته ئې امیدواري ورکړې او له یاس او نا امیدۍ ئې ژغورلي، هغوی ته ئې د ایمان په لار کي د روښانه مستقبل او ځلاندي راتلونکې زېری ورکړی، د پیغمبرانو علیهم السلام په لار تلونکی هر دعوتګر باید تر ټولو د مخه مبشر وي، د یأس او نا امیدۍ مقابله به کوي، هغه دعوتګر چي په خپلي بریا باور نه لري، د خپل رب په رعایت، عنایت او مرستي ئې بشپړ باور نه وي، د خپل دعوت راتلونکې ته هیله من نه وي، مأیوس وي، خپل مخاطب ته د بریا، فتحي، غلبې او روښانه مستقبل زېری نشي ورکولی، هغه یو ناکام داعي دئ، دا ځکه چي له نبوت او رسالت نه وروسته د هر پیغمبر لومړی صفت مبشر دئ، هغه په خپله هیله من دئ، داسي چي تر سختو نه په سخت حالت کي نه مأیوسه کېږي او هغه خپل امت ته هم د روښانه راتلونکې او حتمي بریا او د فتحي زېری ور کوي او د مبشر په توګه د مأیوسو ولسونو طرف ته درومي.

- او هغه نذیر دئ، د ظلم مقابله کوي، د فساد، جهل او شرک مقابله کوي، خلک د فساد، شرک، جهل او ظلم له بدو پایلو وېروي، هغه د منکراتو او مفاسدو په وړاندي چوپ او بې اعتناء نه پاته کېږي، بلکي خلک وېروي، که له یوې خوا مؤمنانو ته د ایمان په خط کي د بري او غوره پایلي زېری ورکوي، له بلي خوا هغه چاته چي له دې لاري منحرف شي او مفسدینو او ظالمانو ته انذار ورکوي او د کفر، ظلم او فساد له بد عاقبت نه ئې وېروي.
- هغه یو دعوتګر دئ، په خپل قول او عمل سره، بلنه ئې د الله تعالی لوري ته وي، نه د ځان لوري ته، او نه د کوم دنیوي غرض او مقصد لپاره، داسي بلونکی او دعوتګر چي د خپل رب په اذن او حکم او د ده له سننو سره سم خلکو ته بلنه ورکوي، غواړي خلک د الله طرف ته لاړ شي، هغه ته ورنږدې شي، په الهي اخلاقو مزین او سمبال شي.
- هغه په انساني ټولني کي داسي دئ لکه په تیاره کي روڼ او روښانه څراغ، خپله سوزي خو نورو ته رڼا ورکوي، لکه شمع په خپل سر اور وړي چي د نورو ماحول او د پښو مخه روښانه کړي، د نورو لپاره سوزي، د نورو د هدایت او لارښووني لپاره ځان وقفوي، کله چي خلک په تیاره کي وي او روڼ مشعل ته اړوي نو دی د روڼ او روښانه څراغ په څېر دوی ته لار ښيي او له تیارو ئې باسي.

له دغو څرګندونو وروسته د پیغمبر د نورو دندو په اړه فرمایي:

ÇÍÈ #ŽÏ. WÒ ù « ! $`Ï ÌM¡ b'Î ûüZÏs3ÏÜÅ r الاحزاب:۴۷

او مؤمنانو ته د دې خبري زېرى ورکړه چې د الله له لوري ئې ستر فضل په برخه دئ.

دوى بايد ډاډه وي چې الله تعالى به خپل ستر فضل ورپه برخه کړي، پر دښمنانو به فتحه، برلاسي او غلبه ورکړي او خپل تأييد به د دوى په حال شامل کړي.

بيا فرمايي:

«ا $' ؟ã @ž2 q؟r Ng1Œ& +Šr ûüÍÿ»Z3ã$r ûïÍÿ»3ã$ÆËÊêŸr

ÇÍÑÈ WŠÅ2 r«ا $Î 4".r الاحزاب:۴۸

د کافرانو او منافقانو اطاعت مه کوه، او اذيت ئې پرېږده، او په الله توکل وکړه چې الله د وکيل په توگه کافي دئ

يعني له کافرانو او منافقينو ځان لري ساته، پام چې په خپل ژوند کي د دوى کړنلاره غوره نکړې، هدف ته د رسېدو لپاره هغه تدابير غوره نه کړې چې کافران او منافقان ئې غوره کوي، د دوى د اذيت پروا مه کوه، ځان الله تعالى ته وسپاره چې هغه درته کافي دئ.

دا آيتونه موږ ته ښيي چې پيغمبرعليه السلام د خلکو لپاره داسي اسوه او قدوه ده چې بايد په هر څه کي په هغه پسي اقتدا وکړي.

قرآن د پيغمبرانو عليهم السلام له بعثت نه مخکي د خلکو حالت او د دوى له بعثت نه وروسته حالت داسي انځور کړى:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

خلک ټول یو امت او ټولی وو، نو الله زیری ورکوونکي او انذار ورکوونکي پیغمبران ولیږل او له دوی سره ئې حقیقي کتاب راولیږو ترڅو د خلکو ترمنځ په هغه څه کي پریکړه وکړي چي دوی په کي اختلاف کړی وو او اختلاف خو له هغو پرته بل چا نه وو کړی چي کتاب ورکړی شوی وو او دا هم په خپلو کي د کینې په وجه او وروسته له هغه چي څرگندي نښې ورته راغلې، نو الله په خپل حکم سره هغه کسان په مختلف فیه شیانو کي هدایت کړل چي ایمان ئې راوړی وو او الله خو چي هرڅوک وغواړي د سمي لاري په لوري ئې هدایت کوي.

یعني خلک د پیغمبرانو له بعثت نه مخکي یو شاني له حق نه بې خبره، په اختلافاتو اخته، بې لاري او په ظلم، جهل او فساد کي غرق ول، الله تعالی د دوی د لارښوونې لپاره داسي پیغمبران راولیږل چي بې لاري انسانان له خپل بد عاقبت نه وویروي او ورته ووایي چي ستاسو د دې

اوسني فردي ژوند، اجتماعي او اقتصادي نظام، اخلاقي روابطو او د راکړې ورکړې طريقه بدي پاېلي لري، هم په دې دنيا کي او هم په بلي دنيا کي، خو که له دې لاس واخلئ، حق ته غاړه کېږدئ، په الله او آخرت ايمان راوړئ، د الله دين ته تسليم شئ، نو د دنيا او آخرت نېک بختي او سعادت به مو په برخه شي. پېغمبر هم بشير وي او هم نذير، د ده د دعوت وارثان به هم بشير او هم نذير وي، د بدانو او ظالمانو مخي ته به ودرېږي او د ظلم او فساد له بدو پايلو به ئې وېروي او مظلومانو ته به د حق لار ښيي او په سمه لار د تلو د نېکو پاېلو زېرى به ورکوي.

همداراز قرآن فرمايي:

x-ô &r `B#ä ôJù `ƒÍ ÉZär ûïÎÅ;ä ž¡ ûüÎ™ öBßä@Åç$Br

ÇÍÑÈ bqç“ø Ndè Ÿr ÑÍõã Ì$ öz Ÿù الانعام: ۴۸

او موږ پيغمبران نه لېږو مگر زېرى ورکوونکي او وېروونکي، نو چا چي ايمان راوړ او (ځان ئې) اصلاح کړ، نو نه به څه وېره پرې وي او نه به غمجن شي.

دا مبارک آيت موږ ته ښيي چي:

- د پيغمبرانو عليهم السلام اساسي دندي دا دي چي نېکانو ته په دنيا او آخرت کي د ښې او روښانه راتلونکې زېرى ورکړي او بدان د خپلو گناهونو له بدو پايلو ووېروي، که پيغمبرانو يوازي نېکانو ته د جنت زېرى ورکولی، فضايل ئې بيانولی، په بدانو ئې غرض نه درلودی، دوی ئې د ظلم او فساد له بدو پايلو نه وېرولی، په دوی ئې نيوکي نه کولی، له ظلم او فساد

نه لاس اخيستو ته ئې نه رابللی، نو هيڅکله به د دوی له مخالفتونو سره نه مخامخ کېدل. د پيغمبرانو عليهم السلام د ورثه وو دنده هم دا ده چې بشير او نذير به وي، چا چې هغه کار وکړ او دا نه، رښتينی وارث نه دئ، ځوک چې د ظالمانو او بد کارانو له مخالفت سره مخامخ نه وو، د پيغمبرانو عليهم السلام په لار روان نه دئ.

- چا چې ايمان راوړ او (ځان ئې) اصلاح کړ، هغه ته نه له هيڅ څه نه وېره په کار ده او نه په هيڅ څه وير، که د خطرناکو دښمنانو له مخالفتونو سره مخامخ شو وېره دي نه لري او که د الله تعالی په لار کې ئې څه له لاسه ورکړل وير دي پرې نه کوي.

د پيغمبرانو په دعوت او پېغام کې هم اهداف ښودل شوي او هم اهدافو ته د رسېدلو لاري په گوته شوي، لکه چې قرآن فرمايي:

Èü%$’ ?ã ¼çŷâä Ét,ø$Èï Ĭr 3‘ %ç$ ¼ãqß ‘ Ÿ@™ ö‘ ű ï%$qè

ÇÈ bqãÎô³ßJø$ì . öŷr ¾Ïj#ä الصف:۹

الله هغه ذات دئ چې خپل پيغمبر ئې له هدايت او حق دين سره ولېږو چې په ټولو اديانو ئې غالب کړي که څه هم مشرکان کرکه ولري.

گورئ چې الله تعالی خپل پيغمبر ته هم حقيقي دين ښودلی او هم ئې تگلاره او د دې دين د پلي کولو او پر ټولو اديانو د غالبولو لار ئې ورښودلې، يعني د پيغمبرانو عليهم السلام په پېغام کې هم اهداف ښودل شوي او هم تگلاره او خط مشي او اهدافو ته د رسېدلو لار، د پيغمبرانو په

دعوت کي دا دواړه قضيې توضيح شوي: هم ضوابط، اجتماعي نظام، قوانين، شريعت او احکام ښودل شوي او هم د دې ضوابطو، مقرراتو او اجتماعي نظام او د هغه د خاصو مناسباتو د پلي کولو طريقې او لارې تشريح شوې.

په پیغمبرانو د ایمان غوښتني

پر پیغمبرانو د ایمان مهمي او اساسي غوښتني دا دي:

توقیر او تعظیم:

پر پیغمبرانو د ایمان لومړۍ غوښتنه دا ده چي مؤمن انسان به د دوی توقیر او تعظیم کوي، هومره تعظیم او توقیر چي له الله تعالی رالاندي تر بل هر چا زیات وي او په دې کي هیڅوک له دوی سره برابر نکړی شي. قرآن عظیم الشأن په دې اړه صحابه وو ته حکم کوي چي پام کوئ کله چي د پیغمبر سره په مجلس کي ناست یاست داسي نه چي ستاسو غږ تر پیغمبر اوچت شي، لکه چي فرمایي:

Ÿr ÖÉ9$Ñø ¹ -öù Nä ?qô & (þãù ? Ÿw (qã#ä ûïÏ%©!$#$pkš‰r'¯»tƒ

NäÒ÷èt/ Ìôgyf .Éq)ø9$$Î/ ¼çms9 (rãygøgrB bÎ) Èe/ Èi ÍKyYëtÎ/ ¼ç…

ÇËÈ brâßê±ô ? Ÿw óOçFRr&

الحجرات: ۲

اې د ایمان خاوندانو! خپل غږونه د پیغمبر تر غږ مه اوچتوئ او هغه ته په جګ غږ سره خبره مه کوئ، هغسي لکه چي ستاسو ځیني نورو ته غږ

کوئ، داسي نه چي عملونه مو حبط شي حال دا چي نه پوهېږئ.

په دې مبارک آیت کي که له يوې خوا صحابه وو ته ويل شوي چي له پيغمبر عليه السلام سره په مجلس کي به د دې خيال ساتئ چي غږ مو د ده تر غږ لوړ او جگ نشي، په لوړ غږ به له هغه سره خبري نه کوئ، له لري به هغه ته په لوړ غږ نعرې نه وهئ، دا د ايمان منافي حرکات دي، په دې سره د انسان ايمان او نېک عملونه ضايع کېدی شي، که صحابه په دې مکلف وو چي د پيغمبر عليه السلام د حضور آداب به مراعاتوي، موږ په دې مکلف يو چي کله د رسول الله صلی الله عليه وسلم احاديث اورو بايد ساکت او چوپ وو او په غور او دقت سره ئې واورو، د هغه د نوم په اورېدو سره بايد درود پرې ووايو، د پيغمبر عليه السلام د هري وينا په وړاندي خپله رأيه لري وغورځوو. د همدې آيت په استناد حتی علماء، مفسرين او محدثين وايي چي دا له ديني اخلاقو څخه دئ چي مسلمانان به له خپلو مشرانو سره په معامله کي د دې خبري مراعات کوي چي غږ ئې د دوی تر غږ لوړ نشي، شاگرد به له خپل استاد سره، د ډلي مجاهد به له خپل سرخېل سره او ټول مسلمانان به د خپلي ټولني او اجتماع له مشرانو سره همدغه اخلاقي چلند مراعاتوي.

له بلي خوا فرمايي چي پام کوئ ستاسو غږ د پيغمبر عليه السلام تر غږ اوچت نشي، که نه ستاسو عملونه به حبط شي، په داسي حال کي چي نه به پوهېږئ، يعني په دې کار سره د انسان عملونه حبط او هدر کېږي، د پيغمبر توقير، احترام او تعظيم هومره اهميت لري چي د عدم مراعات په

نتیجه کي ئې د انسان عملونه حبط کېږي. چا چي پر پیغمبرانو علیهم السلام استهزاء کړې، الله جل شأنه په شدید عذاب اخته کړي، لکه چي قرآن فرمايي:

ÏÉ9 Õäu{ &Î ô‰s)s9ur ûÏiB y7Î=ö6s% àMøŠn=øBr'sù tûïÏ%©#Ï9 (#rãxÿx. ¢OèO öNßgè?õ‹s{r& (

ÇÌËÈ É>$s)Ïã tb%Ÿ2 y#øŠs3sù الرعد:۳۲

او یقیناً چي تر تا مخکي پیغمبرانو باندي استهزاء شوې، نو موږ هغو کسانو ته چي کافران شوي وو مهلت ورکړ، بیا مو ونیول، نو وګوره چي دا څنګه عذاب وو.

چا چي پر پیغمبرانو استهزاء کړې، الله جل شأنه مؤاخذه کړي او خپل عذاب ئې پرې نازل کړی. نو وګوره چي دا عقاب او نیونه څنګه وه؟ وګوره چا چي پر مخکنیو پیغمبرانو استهزاء او تمسخر کړی او د هغوی احترام او توقیر ئې نه دی ساتلی، پایله ئې څنګه وه، الله تعالی څنګه تعذیب کړل.

همدا راز فرمایي:

ÏÉ9 Õäu{ &Î ô‰s)s9ur ûÏiB 9@ß™ãÎ/ t—Ì“öhçGó™$# Ï‰s)s9ur ¨,$ysù y7Î=ö6s% Oßg÷YÏB (#rãÏ‚y™

ÇÊÉÈ šcrâäÌ“öktJó¡o„ ¾ÏmÎ/ (#qçR%Ÿ2 $B الانعام:۱۰

او یقیناً تر تا نه په مخکنیو پیغمبرانو استهزاء شوې، نو پر هغو چي ملنډې به ئې پرې وهلې، همغه څه واقع شول چي استهزاء ئې پرې کوله.

یعني د پیغمبرانو علیهم السلام کومي خبري چي دوی د ملنډو وړ

ګڼلې او ملنډې ئې پرې وهلې، همغه رښتیا شوې، دوی نه د کمزورو او ضعیفو مؤمنانو بریا او د ځواکمنو کافرانو ماتې د منلو وړ خبره ګڼله او نه دا چې د الله تعالی عذاب به پر کافرانو نازلېږي، دواړه خبري رښتیا شوې.

یعني دوی د پیغمبرانو د دې خبرو په نسبت استهزاء کوله چې د خپلو بدو عملونو جزا به ګوري، او دا چې د کفر، ظلم، فساد او شرک په نتیجه کې به د الله جل شأنه عذاب په دوی نازلېږي، بالآخره همغه عذاب په دوی نازل شو په کوم چې دوی استهزاء کوله.

ژوره مینه:

په پیغمبرانو باندې د ایمان بله تقاضا دا ده چې انسان به له پیغمبر سره دومره مینه او محبت ساتي چې له الله جل شأنه رالاندې له هیچا او هیڅ څه سره دومره مینه ونه لري، لکه چې قرآن عظیم الشأن فرمایي:

ČBã ºrør ßãçq÷z Ĵr Nà2 ãŸ¡ör Nä3ä/#ä b%. bÎ @è

$dŠ$¡. bö±ƒB ×»gÉBr $dqßJçGøùuI$ ÂA ºqBr Ó3èŽÏ±ãr

3$gÅ r ¾Ï&Îq ß'‘r «I $šÆ ÏB Nà6 øŠs9Î) =m& $gRöqÊö? ßZÅ»¡ Br

"Ÿ%Ïö Ẅ ª!$r ¾ÍÍÐöΠª!$ š† Îû ÍÌm #ÿ(qÁ/ŽIù ¾ÏÍÅ‹Î™ ’Î

ÇËÍÈ šú üÉ)Å»ÿ9$Pöq)ø9$ التوبه:۲۴

(ورته) ووایه: که ستاسو پلرونه، ستاسو زامن، ستاسو وروڼه، ستاسو

ښځې، ستاسو خپلوان، ستاسو هغه مالونه چي ذخيره کړي مو دي، هغه تجارت چي د بازار د سوړوالي او کساد نه ئې وېرېږئ او هغه بنګلې چي ورسره مينه ساتئ، (که دا ټول) تاسو ته له الله نه، د هغه له پيغمبر نه او د الله په لاره کي له جهاد نه غوره وي نو انتظار وکړئ چي الله خپله فيصله صادره کړي، او الله دا فاسق قوم نه هدايت کوي.

د دنيا هر هغه څه چي انسان ورسره مينه ساتي په دې آيت کي راخلاصه شوي، که تعلقات دي، که دوستان او خپلوان دي، که شتمني، مال، دولت، تجارت او بنګلې دي، هر څه چي دي دا ټول يوې خوا ته او الله، د هغه پيغمبر او د الله په لاره کي جهاد بلي خوا ته، که د چا مينه او محبت له دغو سره وي او هغه ورته تر الله تعالی، د هغه تر پيغمبر او د الله تعالی په لار کي تر جهاد غوره وي، نو دا کسان فاسقان دي او د الهي هدايت دروازې د هغوی پرمخ تړل شوي دي، الله ئې نه هدايتوي او له الهی هدايت نه محروم دي.

دا د انسان دايمان د تللو لپاره ستر او حساس معيار او ملاک دئ، په دې سره هره لحظه انسان خپل ايمان سنجولی شي، هره لحظه د دې سوال راپيدا کېږي چي آيا ته ايمان ته ترجېح ورکوې، الله ته، د هغه پيغمبر ته، او د الله په لاره کي جهاد ته او که پلار، زامنو، ورونو، خپلوانو، ښځې، مال، تجارت او بنګلو ته ترجېح ورکوې؟ انسان هره شېبه د خپل ايمان په اړه د همدغه معيار او ملاک او تلي په اساس قضاوت کولی شي، د چا چي تر الله نه د دې شيانو سره محبت زيات وي، هغوی فاسقان دي، د الله له هدايت

نه محروم دي، د هغوی پرمخ د هدایت دروازې تړل شوې دي.

د دغه آیت په استناد پیغمبر علیه السلام فرمایي:

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم: لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

ستاسو د یوه ایمان نه قبلیږي تر څو چي زه ورته له خپل پلار، اولاد او تر ټولو خلکو محبوب نه وم.

کامل اطاعت:

په پیغمبرانو باندي د ایمان بله تقاضا دا ده چي د خپل فردي او اجتماعي ژوند په ټولو برخو کي به د پیغمبر اطاعت کوو، لکه چي قرآن عظیم الشأن فرمایي:

Œ] ÑGŠ ö9r «!$Âc ôÎ! í$Üã ŽvÏ] @qß™§ `ÏB $Zù™ö‘& $Br

ÂqߙߙÎ9 •yóGó™$#r ©!$#(rãyóGó™$$ 8rât_ ÑGŠ ¡ÿ‘ ß™‘& (þqßJn=»¤

ÇÏÍÈ $VJŠÏm§‘ $Y/#§q? ©!$#(r߉`q9 النساء: ۶۴

او هیڅ پیغمبر مو له دې پرته د بل څه لپاره نه دئ لیږلی چي د الله په حکم سره ئې اطاعت وشي او که دوی هغه وخت درته راغلي وی چي پر خپل ځان ئې ظلم کړی وو، بیا ئې له الله څخه مغفرت غوښتی وی او پیغمبر هم ورته بخښنه غوښتې وی، نو الله به ئې مهربان توبه منونکی موندلی وو.

په دې جامع آيت کې څو ډېرې سترې لارښوونې شوې:

- الله تعالی خپل پېغمبران د دې لپاره رالېږلي چې اطاعت ئې وشي، په دوی پسې اقتداء وشي، لارښود او مقتداء وګڼل شي، دوی يوازې پېغام راوړونکي نه دي، چې خلک به ئې فقط پېغام اوري او بيا به پخپله خوښه عمل کوي، نه، دوی د الهي پېغام عيني تجسم وګڼۍ، که غواړۍ په دې پوه شۍ چې الله تعالی څنګه انسان خوښوي، نو دا غوره او الله ته خوښ انسان د پېغمبر په څېره کې وګورۍ، که غواړۍ پوه شۍ چې د الله په دين عمل کول څنګه وي، نو په دين د عمل کولو رښتينې بېلګه پېغمبر دۍ.
- که کله کومه غلطي درنه وشوه، په کومې قضيې کې دې له پورتني اصل نه مخالفت وکړ او د پېغمبر اطاعت درنه پاته شو او د هغه په سنت دې عمل ونکړ، نو له الله تعالی بخښنه وغواړه، توبه وکړه. الله مهربان توبه منونکی دۍ، توبه او توبه کوونکی خوښوي، نه يوازې دا چې توبه قبلوي او ګناه بخښي؛ بلکې پر توبه کوونکې مزيد مهرباني هم کوي.

يعني د پيغمبر د بعثت مقصد دا دۍ چې انسان به په ټول ژوند کې او د ژوند په ټولو اړخونو، ابعادو او قضاياوو کې د پيغمبر اطاعت کوي، په هغه پسې به اقتدا کوي، هغه به د ځان لپاره اسوه او قدوه ګڼي او په ټول ژوند کې به د يوه مطيع بنده په توګه د پيغمبرانو په نقش قدم درومي.

دې مطلب ته په بل آيت کې داسې اشاره شوې:

Nûâ 7 »Yù ¨ö $Jù 4¯q? `Br ®$í $Û& 6)ù AqßS9$#Ëü ã`B

ÇÑÈ $zŠÿm النساء: ۸۰

څوک چې د پېغمبر اطاعت وکړي، په حقیقت کې ئې د الله اطاعت کړی او څوک چې مخ واړوي نو ته مو پردوی څارونکی نه یې لیږلی.

د پېغمبر اطاعت په حقیقت کې د الله تعالی اطاعت دئ او له ده نه مخالفت له الله تعالی نه مخالفت، ځکه پیغمبر هیڅ خبره له ځانه نه کوی، د هغه هره خبره وحي ده، د پېغمبر دنده دا ده چې د الله پېغام خلکو ته ورسوي، هغه د الله استازی دئ، نه د خلکو څارندوی، له ده نه دا پوښتنه نه کېږي چې ولي ئې خلک له مخالفت نه منع نه کړی شو، دی په دې نه دئ مکلف شوی، مکلفیت ئې دا دئ چې خلکو ته د الله دین ورسوي.

که د قرآن په آیتونو کي لږ غور وکړئ نو دا به په صراحت سره ومومئ چې کوم پیغمبر کوم قوم ته تللی او هغوی ته ئې بلنه او دعوت ورکړی، قرآن د دوی دعوت په دغو دوو ټکیو کي خلاصه کوي:

ÇÌÑÈ Èqã«Ü&r ©!$(qà)¨?$$ الشعرا: ۱۰۸

له الله وویرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

هر پیغمبر خپل قوم ته همدا دوه خبري کړې: له الله وویرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

د استهداء لپاره پیغمبر ته رجوع:

په پیغمبر باندي د ایمان بله تقاضا دا ده چې انسان به د استهداء،

لارښووني او هدایت لپاره د پیغمبرانو دعوت ته د وروستۍ او آخري مرجع په توګه رجوع کوي، د ژوندانه د هري پېښي او هري قضیې په اړه به د پیغمبر علیه السلام د ارشاداتو په رڼا کي پرېکړه کوي، مخکي له دې چي د کوم کار په ارتباط پرېکړه وکړي، د کوم اقدام اراده وکړي، د تګ لپاره کوم لوری او استقامت انتخاب کړي، باید وګوري چي پیغمبر علیه السلام د هغه په اړه څه ویلي، کله چي د پیغمبر علیه السلام د ارشاداتو په رڼا کي ورته معلومه شوه چي صحیح لوری کوم دئ، په پوره ډاډ او اطمئنان سره به په همدغه لار درومي، نه به په خپله ښي او کیڼ لوري ته د تلو تکل کوي او نه به د بل چا وینا ته اعتناء کوي، له پیغمبر علیه السلام نه را لاندي به د بل چا اطاعت په هغه صورت کي کوي چي له هغه نه اطاعت د الله او د پیغمبر اطاعت وي، د هغه خبره د پیغمبر له خبري سره ورته وي، په هغې مبتني او مستنده وي، له هیچا نه به مستقل بالرأی اطاعت نه کوي، هیچا ته به د وروستۍ مرجع په توګه رجوع نه کوي، پیغمبر به آخرینه مرجع ګڼي، قرآن همدغسي فرمایي:

ÍÐF$ ’írúr Aql‰S9$#(qãèÎÛr ©!$#(qãèÎÛ(þq߉ä ûïÏ%©!$#$p¼š‰r'¯»tƒ

Å÷ä bÎ* Ä Aql‰S9$#r «!$# ’<Î) çnr–Šãsù &äóÓx« ’Îû ÷Läêôãt“»uZs? bÎ*sù (óOä3ZÏB

ÇÎÒÈ x ƒÍrù's? ß|¡ômr&ur ×Žöz 7Ï9ºŒ 4 ÌÅzFy$#QöquŠø9$#ur «!$$Î/ bqãZÏB÷sè?

النساء: ۵۹

اې مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د پېغمبر او د خپلو چارواکو اطاعت

وکړئ، نو که په کوم څه کي مو په خپلو کي شخړه وکړه، نو الله او پېغمبر ته ئې راجع کړئ، که پر الله او د آخرت په ورځ ایمان لرئ، دا ډېر غوره دئ او د پایلي له لحاظه ډېر ښایسته.

په دې مبارک آیت کي مسلمانانو ته حکم شوی چي له حکامو او چارواکو سره د اختلاف په صورت کي به شخړه او منازعه الله تعالی او د هغه رسول ته، یعني د الله کتاب او د پیغمبر علیه السلام سنت ته راجع کوي، له دې حکم څخه دا حقیقت په ډاګه معلومېږي چي امیر په مشوره مکلف دئ، د اختلاف په صورت کې ده ته د وروستۍ پرېکړي حق نه دئ ورکړی شوی، وروستۍ فیصله به د قرآن او سنت له مخي کېږي او همدا پر الله او د آخرت پر ورځي د ایمان تقاضاء ګڼل شوې. یعني که د کومي مسئلې په اړه او د کومي قضیې په باب، ستاسو په منځ کي اختلاف راپیدا شو، نود اختلاف دحل وروستۍ مرجع به کتاب الله او سنت رسول الله ګڼئ، پیغمبر ته به رجوع کوئ، ستاسو د استهداء لپاره به وروستئ مرجع له الله تعالی وروسته پیغمبر وي.

(qà?$r (qß$FR$$ çµ÷ã Nä39kX $Br çµräã ù Aqß§9$# Nä39?#ä $Br ...

ÇÐÈ É>$)Ïèø9$# ß‰ƒÏ‰x© ©!$# bÎ) ©!$# الحشر:۷

پیغمبر چي تاسو ته څه درکړي هغه واخلئ او له څه ئې چي منع کړئ له هغه ډډه وکړئ او له الله ووېرېږئ. یقیناً چي الله شدید العقاب دی.

همدا راز قرآن فرمایي:

bqã/ b& #•B yÆqß‘r ª! $ÓÓ% #Œ) pZBs Ÿw r 9Bs3 b%. $Br

W-Ê @Ê ô) ù ¼ãqß‘r © $Ê è/ `Br NçlèB ôB äŽ•Ï‚ø$ Nçg9

ÇÌÏÈ $Y•ÎB الاحزاب:۳۶

او مؤمن نارینه او با ایمانې ښځې ته نه ښایي چې کله الله او د هغه رسول د کوم کار فیصله وکړي بیا دې دوی ته په خپل کار کې څه اختیار وي.

یعني د کوم څه په اړه چې د الله تعالی په کتاب او د پیغمبر علیه السلام په سنت کې وضاحت شوی، دا به وروستۍ پرېکړه ګڼل کېږي، ځان ته به دا اختیار نه ورکوي چې بل څه ووایي او بله پرېکړه وکړي، بیا به چار او ناچار، له ځنډ او تأخیر پرته منئ او اطاعت کوي.

حکمیت:

په پیغمبرانو باندې د ایمان بله تقاضا دا ده چې انسان به د حکمیت لپاره او د خپلو شخړو او منازعاتو د حل و فصل لپاره پیغمبر ته رجوع کوي، هغه به ستا په ټولو قضایاوو او شخړو کې حکم وي، ستا د اختلافاتو د حل و فصل وروستۍ مرجع به هغه څه وي چې پیغمبر راوړي، د هغه سنت، د هغه اسوه او هغه دین چې ده راوړی، لکه چې قرآن عظیم الشأن فرمایي:

§è óß •/ • f © $JŠï 8q3Ås ã4® šc q3s ãW 7Îr Xù

ÇÎÈ $VJŠî ó @ {q3k¡ g M¡Ò % $£ß %[•m bÎ Åã R& þÎ (r%Å W

النساء:۶۵

نو نه، ستا په رب قسم چي تر هغه ئې ايمان نه دئ راوړی چي تا په خپلمنځيو شخړو کي حکم ونه ګرځوي، بيا ستا د پرېکړي په اړه په خپلو زړونو کي تنګوالی ونه مومي او په بشپړه توګه تسليم نه شي.

اې پيغمبره! ترڅو چي تا په خپلو شخړو کي حکم ونه نيسي او بيا ستا په پرېکړي راضي نه شي او په خپلو زړونو کي هيڅ حرج احساس نه کړي او عملاً انقياد ونکړي، مؤمنان نشي بلل کېدی او د ايمان ادعا ئې نشي قبليدی. له دې آيت نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې د ايمان د قبليدو لاندي شرايط دي:

- شخړې او منازعات شريعت ته محول کول.
- د اسلام په هري پرېکړي رضايت.
- او هر حکم ته ئې عملاً غاړه اينبسودل.

يعني د حکميت لپاره پيغمبر او د هغه سنت ته رجوع، په فيصلې ئې قناعت او رضايت او عملاً د هغه په وړاندي انقياد او اطاعت، دا درې شرطونه به پوره کېږي بيا به الله جل شأنه د چا ايمان قبلوي، له دې پرته ئې د ايمان دعوی اعتبار نه لري.

هدف او تګلاره د پيغمبر په متابعت کي تاکل:

په پيغمبرانو باندي د ايمان بله تقاضا دا ده چي موږ به د خپل فردي او اجتماعي ژوند په ټولو اړخونو کي، اهداف او اهدافو ته د رسېدلو تګلاره، د پيغمبر په دعوت او سنت کي لټوو، له خپلي خوا او په خپله خوښه به نه اهداف ټاکو او نه اهدافو ته د رسېدلو تګلاري او پاليسي، بلکي د دواړو په اړه به د پيغمبر عليه السلام سنت او لارښوونو ته رجوع کوو.

ځيني کسان داسي دي چي که اهداف له دين نه اخلي، نو هدف ته د رسېدو طريقه او تګلاره په خپله خوښه ټاکي، ګمان کوي چي په دې برخه کي انسان ته کاملاً آزادي ورکړی شوې او په څه قيد او شرط ملزم او مکلف نه دئ، کولی شي په خپلو خاصو ظروفو او شرائطو کي څنګه چي ئې زړه غواړي عمل وکړي او د خپل تشخيص او درک په رڼا کي چي څه کول غواړي هغه وکړي او چي کومه تګلاره غوره ګڼي اختيار ئې کړي، هر څه کول ځان ته جائز ګڼي، حال دا چي مسلمان مکلف دئ د شرعي او نېکو اهدافو د لاسته راوړلو لپاره نېکي او شرعي وسيلې اختيار کړي، نه ناجائزې وسيلې او هر هغه څه چي د ده زړه ئې غواړي، قرآن فرمايي:

Ëtd!$’ ?ã ¼pÿêâ Ètø$Ëtšr 3‘ ‰ù$ ¼ãqß ‘ @™ö ü ï%$qè

Çè bqãÔ3$ì . ør ¾ïjä الصف:۹

الله هغه ذات دئ چي خپل پيغمبر ئې له هدايت او حق دين سره ولېږو، چي پر ټولو اديانو ئې غالب کړي، که څه هم مشرکان کرکه ولري.

يعني د پيغمبر په لاس لېږل شوی لارښود حقيقي دين نه له نورو

اديانو سره د روغي جوړي لپاره راغلی او نه د دې لپاره چي دنيا له نورو اديانو سره ووېشي، چي په يوه برخه ئې دا دين حاکم وي او په نورو برخو کي نور اديان، د دې لپاره هم نه دئ راغلی چي د انسان ژوند له نورو اديانو سره ووېشي چي د ژوند په ځينو اړخونو دا دين حاکم وي او په نورو ابعادو کي ئې نور اديان، بلکي دا دين راغلی چي پر ټولو نورو اديانو غالب شي، که څه هم مشرک عناصر له دې نه کرکه ولري، مشرک عناصر يا هغه دي چي اديان سره خلطوي، څه برخه له يوه دين نه اخلي او څه له بل نه، اهداف په دين کي لټوي خو تګلاره په خپله خوښه او د خپل ذهن او تصور مطابق ټاکي، او يا هغه چي په الوهيت او ربوبيت کي له الله جل شانه سره بل څوک شريکوي، که څه هم دا مشرکين له دې نه کرکه لري چي د الله دين دي پر ټولو اديانو غالب شي، پر ټولي نړۍ او د ژوند پر ټولو برخو دي يوازي دا دين حاکم وي، خو د الله جل شأنه فيصله دا ده چي دا دين به په ټوله زمکه او په ټولو اديانو غالبوي. دې مطلب ته په بل ځای کي هم اشاره شوې:

’?ã ¼çŷâã Ęs ß$ÈĒĭŠr 3“ ‰ğ$ŝ ¼ãqß‘ u™"ö ü” ï%©$ qè

ÇËÑÈ #Y‰‹Íŗ© « $!$Î/ 4"‘.r ¾Ïjã ÈÏd9$ الفتح:۲۸

الله هغه ذات دئ چي خپل پيغمبر ئې له هدايت او حق دين سره لېږلی چي پر ټولو اديانو ئې غالب کړي. او الله د شاهد په توګه کافي دئ.

يعني الله تعالی په دې خبري شهادت ورکوي چي د خپل پيغمبر په

لاس لېږلی دین ئې د غلبې او حاکمیت لپاره لېږلی، نه له نورو ادیانو سره د روغي جوړي لپاره.

د پیغمبرانو علیهم السلام د حقانیت د اثبات لپاره دا خبره کافي ده چي له آدم علیه السلام نه تر محمد علیه السلام پوري په زرگونو پیغمبران کله یو له بل سره نږدې او کله ډېر سره لري، هم د زمانې له پلوه او هم د ټاټوبي او مبعث له پلوه، یو د نړۍ په یوه گوټ کي او بل ئې په بل گوټ کي، یو په یوې پېړۍ کي او بل ئې په بلي کي مبعوث شوی، ژبې ئې هم سره بېلي؛ خو د ټولو پیغام سره ورته، ټولو د ظالمانو مقابله کړې، مظلومان ئې خوا ته راغونډ شوي، د ټولني صالح وگړو د دوی ملگرتیا کړې او مفسدینو د دوی مخالفت ته ملا تړلې، ټولو خپلو خپلو مخاطبینو ته څو اساسي خبري کړې:

- د الله تعالی عبادت وکړئ چي له ده پرته بل معبود نشته.
- قیامت راتلونکی دئ، حساب و کتاب په مخکي لرئ، د خپلو کړو وړو سزا به حتماً گورئ.
- د پیغمبر اطاعت وکړئ چي الله تعالی ته او دنیوي او اخروي سعادت ته د رسېدو لار همدا ده.
- هر بد کار گناه ده، هر هغه څه درباندي حرام دي چي تا ته یا بل ته تاوان رسوي.
- له گناه او حرام نه ځان وساتئ، پر خپل جائز حق قناعت وکړئ او د بل پر حق له تېري ډډه وکړئ.

د دوی د پیغام، تګلارې او شعارونو ورته والی ښيي چې د ټولو د الهام منبع او مرجع یوه ده، له دوی سره د ټولني د صالح وګړو ملګرتیا او د ظالمانو، مجرمینو، جنایتکارانو او مفسدینو دښمني او مخالفت ښيي چې د الله تعالی له لوري او د انسان د ژغورني لپاره لیږل شوي. د پیغمبرانو علیهم السلام په اړه له دې پرته بل څه ویل او بله عقیده درلودل؛ د انصاف، عدل او عقل خلاف او ظالمانه قضاوت او حکم دئ.

سُبْحَانَکَ اللّهُمّ وَبِحَمْدِکَ، أشهد أن لاَ إِلٰهَ إِلاّ أَنْتَ

أَستَغْفِرُکَ وَأَتُوبُ إِلَيْکَ

For More Books; Visit: www.AghaLibrary.com